

За нашим переконанням, визнання порушенням податкового законодавства неперерахування саме авансових платежів мало місце в різні періоди існування податкової системи незалежної України (авансові платежі по податку на прибуток по причині квартального терміну сплати) та є правомірним з точки зору існування загальних принципів та особливостей національного оподаткування.

Отже, правомірна діяльність державних фіскальних органів щодо виявлення порушень норм чинного податкового законодавства України, в тому числі законодавства про особливості оподаткування суб'єктів спрощеної системи оподаткування, сприяє захисту інтересів держави, щодо недопущення вчинення правопорушення недобросовісними суб'єктами господарювання, а також формує фінансову основу для здійснення державою заходів забезпечення прав людини у різних сферах суспільного існування та забезпечення гарантій відповідних соціально-економічних прав і свобод.

Література

1. Kurylo V. Mushenok V. Place and the role of Local taxer in the functioning of united local communities / V. Kurylo, V. Mushenok. – Organizational and economic mechanisms of development of the financial system: collective monograph / edited by M. Bezpartochnyi / ISMA University/ - Riga: «Landmark» SIA. 2016 – 222.

2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Закон від 02.12.2010 р. № 2755-VI. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/2010>.

УДК 321.7:341.215.2(477)

Пильгун Н. В., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СУТНОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО РОЗВИТКУ

Формування правової держави має базуватися на високоорганізованому та якісно функціонуючому громадянському суспільстві. Громадянське суспільство в усіх країнах світу утворюють лише вільні та рівні індивіди та створені ними добровільні асоціації, зорієнтовані на громадські справи та самовираження. Громадянське суспільство — це сукупність недержавних організацій, які представляють волю та інтереси громадян. Елементами громадянського суспільства є політичні та добровільні асоціації, зорієнтовані на громадські справи, а також вільна преса як засіб комунікації та самовираження, партії, громадські об'єднання, асоціації та різні об'єднання (професійні, творчі, спортивні, конфесійні), які охоплюють всі сфери суспільного життя [1, с. 63].

Існують різні точки зору стосовно розуміння поняття громадянського суспільства. З погляду захисту і реалізації індивідуальних і групових інтересів громадянське суспільство - це система добровільних громадських організацій, засобів формування суспільної думки, тиску на політичну сферу, а також інших міжгрупових і міжособистісних стосунків, які створюють можливості для реалізації членами суспільства своїх інтересів. З точки зору структури суспільної системи громадянське суспільство складає своєрідний соціальний простір, в якому люди взаємодіють як автономні індивіди, а, взаємодіючи, утворюють складну, багаторівневу мережу громадянських зв'язків і взаємозалежностей, які і творять власне соціальне життя і власне суспільство, якому не потрібен примус з боку політичних структур, щоб функціонувати. З погляду взаємовідносин з державою громадянське суспільство — це сфера автономного існування, самовияву, самореалізації і самоорганізації індивідів, яка захищена законами від прямого втручання та регламентації з боку державної влади [2, с. 412].

Громадянське суспільство, як соціальне утворення, може бути розкрите через такі атрибути: наявність публічного простору, засобів і центрів комунікації, наслідком чого є формування сфери суспільного життя і громадської думки; організоване публічне життя вільних і рівних індивідів, чий права захищені на конституційному рівні; наявність незалежних від держави, добровільних асоціацій, автономність яких усвідомлена на індивідуальному і колективному рівні; громадянське суспільство зорієнтоване на громадські інтереси та публічну політичну діяльність, наслідком якої є кооперація та солідарність між людьми, спілкування на засадах взаємної довіри і співробітництва. Окрім загальних атрибутів, які властиві будь-якому суспільству зріле суспільство характеризується також відносною автономією його інститутів та організацій, саморегуляцією, складною організацією, відкритістю, плюралізмом, високою мобільністю та динамічністю. Тобто, вказані вище характерні риси громадянського суспільства, розкривають його сутність та цінність і вказують на ціннісну характеристику його функціонування.

Якщо брати принципи, на основі яких побудоване громадянське суспільство, то ними є економічний і політичний плюралізм; особиста свобода; публічність і загальна поінформованість; справедливість і суворе дотримання законів; верховенство права в усіх сферах суспільного життя; відповідальність перед законом як державних органів, так і громадських організацій та громадян. Серед інших принципів можна також виділити: підзаконність державної влади, обмеженість сфери її діяльності, невтручання держави у справи громадянського суспільства; охорона державою невід'ємних природних прав людини та громадянських свобод, що з них випливають; визнання пріоритетності прав та інтересів особи,

непорушності її честі та гідності, гарантування умов для їх захисту. В чому і розкривається рівність закону для всіх і рівність усіх перед законом. Тобто має бути взаємна відповідальність держави і особи, правова відповідальність офіційних осіб за свої дії, які вони чинять від імені держави. Також одним із принципів побудови громадянського суспільства є поділ влади на законодавчу, виконавчу і судову, їх взаємна урівноваженість і відкритість; незалежність судів та суддів, наявність ефективної системи захисту; наявність ефективних форм контролю за дотриманням законів та інших нормативно-юридичних актів [3, с. 384].

Громадянське суспільство наділене певними функціями, які і є його основними напрямками розвитку та становлення. Функціями громадянського суспільства є: самоорганізація громадського механізму для виконання суспільних справ; протидія владним структурам, недопущення можливих спроб узурпації влади; як засіб соціалізації, що зменшує відчуженість індивідів та орієнтує їх на суспільно корисні справи. Через функції розкривається напрям діяльності громадянського суспільства та етапи його розвитку і становлення. Разом із тим саме через функції можна розпізнати та визначити нагальні проблеми у суспільстві, що в подальшому надасть можливість застосовувати певні методи, щодо шляхів вирішення цих проблем.

Громадянське суспільство можна характеризувати через властиві йому такі риси, як розмежування компетенції держави і суспільства, незалежність інститутів громадянського суспільства від держави в рамках своєї компетенції; наявність демократії і плюралізму в політичній сфері; існування ринкової економіки, основу якої складають недержавні підприємства; поява середніх класів як соціальної основи громадянського суспільства; наявність не формальної, а реально функціонуючої правової держави, де визначений пріоритет прав і свобод індивіда перед інтересами держави; наявність ідеологічного і політичного плюралізму, свободи слова і засобів масової інформації; володіння кожним його членом конкретною власністю чи участь його у володінні власністю, право використовувати її, розпоряджатися нею на свій розсуд. Разом з тим, саме у громадянському суспільстві визначено автономію особи та доволі високий рівень її соціального, інтелектуального, психологічного розвитку, її внутрішня свобода і здатність до повної самостійності при активній участі в роботі того чи іншого інституту громадянського суспільства. Структурованість суспільства, суспільних відносин, які відображають багатство і різноплановість інтересів представників різних груп та прошарків; забезпечення свободи особи та особистої ініціативи; відповідальність держави перед громадянами, та громадян перед державою; здатність індивідів до громадського співробітництва заради індивідуальної і спільної вигоди та громадського миру є основою становлення громадянського суспільства [4, с. 45-46].

Як висновок із вищенаведеного можна сказати, що рівновага між громадянським суспільством і правовою державою є найважливішим фактором стабільного демократичного розвитку суспільства. Без правової держави не може бути сформоване громадянське суспільство, і без громадянського суспільства не може бути існувати правової держави. Відносини і взаємовплив громадянського суспільства і держави є визначальним у забезпеченні демократичного розвитку країни. З одного боку, відстоюючи матеріальну та духовну незалежність людини від держави, домагаючись правової гарантії такої незалежності, захисту приватних і суспільних інтересів людей, громадянське суспільство активно сприяє процесам демократизації держави, набуття нею ознак правової держави. З іншого боку, громадянське суспільство саме залежить від держави і не може набути розвинених форм в умовах політичного насильства і неповаги до прав та інтересів людини зокрема. Тому зворотний зв'язок у стосунках громадянського суспільства і держави, держави і особи повинен обов'язково діяти. Безпосередньо щодо України, то згідно з міжнародними оцінками, громадянське суспільство в Україні залишається неконсолідованим та значно відстає у своєму розвитку від громадянського суспільства європейських країн.

Але в українців є надія на те, що останні події в державі консолідують кращу еліту України і тих небайдужих громадян, які візьмуть активну участь у розбудові нової європейської держави. А щодо розвитку громадянського суспільства в Україні, то в останні роки можна зафіксувати розвиток окремих елементів його структури в частині прояву патріотизму і національної самобутності. Стосовно економічних зрушень у суспільстві, матеріального достатку громадян, то для цього потрібен час. Коли зміниться свідомість українців, з'явиться повага до себе, як до людини і громадянина своєї держави, саме тоді і сформуються цінності буття і пріоритетні напрямки діяльності кожного у суспільстві і держави в цілому.

Імплементация норм міжнародного права та втілення європейських стандартів у систему національного законодавства, особливо в сфері економіки та захисту прав людини, її свобод і інтересів, надасть можливість українській державі бути рівноправними та гідними учасниками держав-учасниць на світовій арені.

Література

1. Анікін В. С. Державна етнополітика та формування громадянського суспільства / В. С. Анікін // Політичний менеджмент: наук. журнал / голов. ред. Ю. Ж. Шайгородський, - К.: Укр. центр політ. менедж. - 2004. - № 5 (8). - С. 63-70.

2. Рудич Ф. М. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / за заг. ред. Ф. М. Рудич. - К.: Парламентське вид-во, 2006. - 412 с.